

SMERNICA č. 8/2026
o inventarizácii majetku a záväzkov

v Historickom ústave Slovenskej akadémie vied,
verejnej výskumnej inštitúcii,
sídlo: Klemensova 2522/19, 811 09 Bratislava, IČO: 00166944

Článok I

Všeobecné ustanovenia a účel smernice

- (1) Táto Smernica o inventarizácii majetku a záväzkov (ďalej len „smernica“) je interným predpisom Historického ústavu SAV, v. v. i., vydaným v **súlade s Opatrením Predsedníctva Slovenskej akadémie vied** o vydaní vzorového: „*Súboru odporúčaných smerníc a predpisov pre verejné výskumné inštitúcie v zakladateľskej pôsobnosti Slovenskej akadémie vied*“, [Uznesenie č.151.C: Predsedníctvo SAV/2025, Opatrenie predsedu SAV č. 06313/2025 zo dňa 24. novembra 2025].
- (2) Účelom inventarizácie je overiť, či stav majetku, záväzkov a rozdielu majetku a záväzkov v účtovníctve zodpovedá skutočnosti.
- (3) Vykonalenie inventarizácie je jednou z podmienok preukázateľnosti účtovníctva podľa § 8 ods. 4 zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve.
- (4) Inventarizáciou sa zároveň zabezpečuje ochrana majetku a zodpovednosť za majetok.
- (5) Táto smernica stanovuje jednotné postupy pre plánovanie, vykonávanie, vyhodnocovanie a účtovanie výsledkov inventarizácie všetkých súvahových účtov a podsúvahových položiek VVI.
- (6) Smernica sa riadi platnou legislatívou Slovenskej republiky, najmä:
  - **Zákomom č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve** v znení neskorších predpisov.
  - Opatrením MF SR zo 14.11.2007 č. **MF/24342/2007-74**, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o **postupoch účtovania a účtovej osnove** pre účtovné jednotky, ktoré nie sú založené alebo zriadené na účel podnikania v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov.
  - Zákomom č. 311/2001 Z. z. **Zákonník práce** v znení neskorších predpisov (pre dohodu o hmotnej zodpovednosti, § 184).
  - **Zákomom č. 243/2017 o verejnej výskumnej inštitúcii** v znení neskorších predpisov.
  - Ďalšími súvisiacimi všeobecne záväznými právnymi predpismi SR a internými predpismi VVI a zakladateľa SAV.

Článok II

Základné zásady inventarizácie

- (1) Inventarizácii podliehajú všetky súvahové účty hlavnej knihy.
- (2) V prípade VVI (ako účtovnej jednotky vedúcej podvojnú účtovníctvo) sa inventarizácia zameriava na majetok, záväzky a vlastné imanie evidované v účtovných knihách.

- (3) Osobitný význam má aj inventarizácia rôznych zmluvných vzťahov, nárokov a povinností, o ktorých sa neúčtuje, ale ktoré sa v závierke uvádzajú v poznámkach k súvahe, označované ako iné aktíva a iné pasíva (podsúvahová evidencia).
- (4) Pri inventarizácii by sa mal majetok vykazovať v čo najnižšej možnej hodnote, aby sa predišlo nadhodnoteniu aktív. Zároveň by sa záväzky mali vykazovať v čo najvyššej možnej hodnote, aby účtovníctvo odrážalo realistickú finančnú situáciu a potenciálne riziká. Dosahuje sa to tvorbou opravných položiek k pohľadávkam a rezerv na budúce záväzky.
- (5) Ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka, musí byť zabezpečená zhoda účtovného stavu so skutočnosťou.

Článok III

Organizácia a zodpovednosti

(1) **Riaditeľ VVI:**

- a) Vydáva príkaz na vykonanie inventarizácie a schvaľuje harmonogram inventarizácie.
- b) Schvaľuje výsledky inventúr a rozhoduje o spôsobe vyrovnania vzniknutých rozdielov a škôd na základe odporúčania inventarizačnej komisie a škodovej komisie.

(2) **Hmotne zodpovedná osoba:** Je zamestnanec, ktorý na základe dohody o hmotnej zodpovednosti prevzal zodpovednosť za zverený majetok (dlhodobý hmotný majetok, peňažné prostriedky, ceniny, zásoby alebo iné hodnoty), ktoré je povinný vyúčtovať. Jej zodpovednosť sa preveruje počas inventarizácie.

(3) **Inventarizačná komisia:**

- a) Je menovaná príkazom riaditeľa VVI.
- b) Vykonáva fyzické a dokladové inventúry podľa harmonogramu.
- c) Zodpovedá za správne zistenie skutočného stavu majetku a záväzkov.
- d) Vyhotovuje inventúrne súpisy a inventarizačné zápisy.
- e) Navrhuje spôsob vysporiadania inventarizačných rozdielov a opatrenia na zlepšenie riadenia majetku.

(4) **Útvar zodpovedný za účtovníctvo :**

- a) Pripravuje podklady pre inventarizáciu (stavy účtov, analytické evidencie).
- b) Poskytuje metodickú podporu inventarizačným komisiám.
- c) Kontroluje formálnu správnosť inventúrnych súpisov a inventarizačných zápisov.
- d) Zabezpečuje správne zaúčtovanie inventarizačných rozdielov a opráv chýb.
- e) Zodpovedá za archiváciu inventarizačných dokladov.

Článok IV

Postup prác pri inventarizácii

- (1) **Príkaz na výkon inventarizácie:** Inventarizácia sa začína vydaním príkazu štatutárneho zástupcu (riaditeľa) VVI, ktorý stanoví rozsah, termíny a poverené zodpovedné osoby alebo zloženie inventarizačných komisií. Súčasťou príkazu je harmonogram inventarizácie.

- (2) **Vykonanie inventúry:** Poverené zodpovedné osoby alebo inventarizačné komisie vykonávajú inventúru, čo je proces zisťovania skutočného stavu majetku, záväzkov a vlastného imania. Inventúra sa vykonáva:
- a) **Fyzickou inventúrou:** fyzickým overovaním (spočítaním, meraním, vážením a pod.) pri majetku hmotnej povahy (dlhodobý hmotný majetok, zásoby, hotovosť, ceniny).
  - b) **Dokladovou inventúrou:** overovaním podľa dokladov (napr. pri pohľadávkach, záväzkoch, dlhodobom nehmotnom majetku, bankových účtoch, účtoch časového rozlíšenia, rezervách).
  - c) **Kombináciou oboch spôsobov.**
- (3) **Inventúrny súpis:** Skutočný stav zistený inventúrou sa zachytáva na inventúrnom súpise, ktorý je účtovným záznamom a musí obsahovať údaje podľa § 30 Zákona o účtovníctve.
- (4) **Porovnanie a inventarizačný zápis:**
- a) Skutočný stav majetku, záväzkov a rozdielu majetku a záväzkov v inventúrnych súpisoch sa porovná so stavom majetku, záväzkov a rozdielu majetku a záväzkov v účtovníctve.
  - b) Výsledky porovnania sa uvedú v inventarizačnom zápise, ktorý je účtovným záznamom preukazujúcim vecnú správnosť účtovníctva.
  - c) Inventarizačný zápis musí riešiť výsledky porovnania, zistenie inventarizačných rozdielov (manká, prebytky, škody) a návrhy na ich vysporiadanie. Aj nulové rozdiely musia byť uvedené.

Článok V

Časový horizont inventarizácie a vecná náplň inventúrnych súpisov

(1) Dlhodobý majetok:

- a) Interval fyzickej inventarizácie dlhodobého hmotného majetku:
  - nesmie prekročiť 4 roky,
  - pri zmene štatutára.
- b) Stav dlhodobého hmotného majetku a dlhodobého nehmotného majetku sa musí preukázať ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka. Údaje fyzickej inventúry sa upravujú o prírastky a úbytky za obdobie od ukončenia fyzickej inventúry do konca účtovného obdobia, prípadne od začiatku nasledujúceho účtovného obdobia do dňa ukončenia fyzickej inventúry v prvom mesiaci tohto účtovného obdobia.
- c) Pri fyzickej inventarizácii sa vykonáva najmä:
  - fyzická obhliadka majetku (kontrola ochrany, poškodenia, využiteľnosti).
  - podávanie návrhov pre opravy, údržbu, rekonštrukciu, prenájom, predaj, sanáciu, vyradenie majetku.
  - kontrola súladu skutočnosti s listom vlastníctva a majetkovou evidenciou.
  - kontrola majetku v podielovom spoluvlastníctve a prenajatého majetku podľa zmlúv.

- kontrola umiestnenia majetku (obzvlášť pri hnutel'nom majetku) a kontrola hmotne zodpovednej osoby.
  - kontrola súladu so zmluvami (kúpno-predajné, darovacie, lízingové).
  - kontrola odpisov (technické zhodnotenia, zdroje financovania, zúčtovanie dotácie).
  - posúdenie zníženia ocenenia (trvalý charakter).
  - prehodnotenie položiek na účte 042 – Obstaranie dlhodobého hmotného majetku (vrátane zmarených investícií a projektovej dokumentácie).
  - prehodnotenie plánu údržby a opráv.
- d) Dokladová inventarizácia analytickej evidencie dlhodobého majetku a účtov v hlavnej knihe zahŕňa kontrolu:
- obstarávacej ceny zaradeného majetku, jeho oprávok a zostatkov účtov.
  - zostatkovej hodnoty bezodplatne nadobudnutého dlhodobého majetku (z dotácií, darov, verejných zbierok, fondov, príspevku z podielu zaplatenej dane) na kartách a na účte 384 – Výnosy budúcich období (analytické členenie podľa zdroja).

(2) Zásoby:

- a) Fyzickú inventúru zásob môže VVI vykonávať kedykoľvek v priebehu účtovného obdobia.
- b) Ak nie je možná inventúra ku dňu zostavenia účtovnej závierky, stavy zásob sa upravujú o prírastky/úbytky ku dňu inventarizácie.
- c) Pri inventarizácii zásob sa posudzuje: počet, označenie, umiestnenie, ocenenie, využiteľnosť, veková štruktúra, poškodenie, znehodnotenie, opodstatnenosť opravných položiek, hmotná zodpovednosť, zabezpečenie skladu.
- d) Zvažuje sa návrh aktualizácie interného predpisu k normám prirodzeného úbytku zásob.
- e) Kontroluje sa aktuálny princíp účtovania a súvisiace účtovné prípady (napr. na účtoch 119 – Materiál na ceste, 139 – Tovar na ceste a 326 – Nevyfakturované dodávky). Pozornosť sa venuje aj nulovým zostatkom účtov 111 – Obstaranie materiálu a 131 – Obstaranie tovaru.
- f) Inventarizáciu zásob je možné vykonať aj v nasledujúci mesiac po dni, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka.

(3) Fyzickú inventúru ostatného majetku (okrem zásob): ktorú nemožno vykonať ku dňu zostavenia účtovnej závierky, možno vykonávať v priebehu posledných troch mesiacov účtovného obdobia, prípadne v prvom mesiaci nasledujúceho účtovného obdobia.

(4) Peňažné prostriedky:

- a) Peňažné prostriedky v hotovosti je VVI povinná inventarizovať minimálne raz ročne a vždy ku dňu, ku ktorému sa uskutočňuje účtovná závierka.
- b) Inventarizuje sa každá pokladnica samostatne, pri viacerých menách sa kontrolujú aj kurzové rozdiely.
- c) Schodok v pokladnici alebo v ceninách sa posudzuje podľa príčiny (pochybenie zamestnanca, krádež, neznámy páchatel') a účtuje sa podľa príslušných účtov (MD 335 / D 211, 213; MD 378 / D 211, 213; MD 548 / D 378).
- d) Inventúra zahŕňa aj "revíziu" dohôd o hmotnej zodpovednosti a ich platnosti.

(5) Bankové účty:

- a) Inventarizuje sa každý bankový účet samostatne.
- b) Kontrolujú sa oprávnenia k prístupom na účty, do internet bankingu a k bankovým kartám.
- c) Porovnávajú sa zostatky s viazanými verejnými prostriedkami, najmä pri čerpaní fondov Európskej únie.
- d) Preúčtovanie zostatku kontokorentného účtu – nemôže vykazovať záporný zostatok.

(6) Pohľadávky:

- a) Pohľadávky sa overujú dokladovou inventúrou.
- b) Preveruje sa správnosť stavu podľa zápisov v analytickej evidencii (saldokonte) na základe dokladov tvoriacich jednotlivé položky saldokonta.
- c) Vykonáva sa vzájomné odsúhlasenie výšky pohľadávky a overenie lehôt splatnosti s odberateľom.
- d) Prijímajú sa opatrenia na vymáhanie pohľadávok.
- e) Vytvárajú sa opravné položky, prípadne sa odpisujú pohľadávky – všetky príčiny a dôvody sa zachytávajú do inventúrneho súpisu a uvádzajú ako príloha. Preveruje sa aj opodstatnenosť opravných položiek z predchádzajúcich období.
- f) Príslušná časť dlhodobej pohľadávky, ktorej splatnosť je kratšia ako 1 rok, sa vykáže ako krátkodobá.

(7) Závazky, pôžičky, návratné výpomoci:

- a) Závazky, pôžičky a návratné finančné výpomoci sa vykazujú podľa zostatkovej doby splatnosti – časť dlhodobého záväzku, ktorý je splatný v nasledujúcom roku, sa vykáže ako krátkodobý záväzok.
- b) Odpustenie alebo zrušenie záväzku, pri ktorom má VVI majetkový prospech, sa účtuje v prospech účtu účtovnej triedy 6 – Výnosy z činnosti, podľa toho, kto záväzok odpustil.
- c) Dôvody pre odpustenie záväzku zahŕňajú: uplynutie zákonnej lehoty na vymáhanie, dohodu s veriteľom o upustení od vymáhania, právoplatne ukončené konkurzné konanie alebo reštrukturalizáciu.
- d) Ak záväzok prevezme iný subjekt, záväzok ostáva, mení sa len veriteľ.

(8) Vlastné imanie:

- a) Inventarizuje sa konečný stav vlastného imania k 31.12. spôsobom, overenia prírastkov, úbytkov a presunov : výsledku hospodárenia **minulých rokov**, výsledku hospodárenia **bežného účtovného obdobia**, oceňovacích rozdielov z precenenia majetku a záväzkov, fondov zo zisku, kapitálových fondov a základného imania.
- b) Pri overovaní je východiskovým bodom počiatočný stav k 01.01. a následné pohyby v priebehu roka na jednotlivých zložkách vlastného imania.

(9) Účty časového rozlíšenia aktív a pasív, rezervy, opravné položky:

- a) Vykonáva sa dokladová inventúra overením položiek bežných a kapitálových transferov zo ŠR, EÚ a ostatných grantov, potvrdení zostatkov a splátkových kalendárov, zmluvami a inými podkladmi.
- b) Overuje sa súlad s účtovnou závierkou a výročnou správou (napr. auditom), existenciou súdnych sporov, rekultivačných povinností a iných zákonných rezerv.
- c) Pokuty, penále, úroky z omeškania, manká a škody sa časovo nerozlišujú.

(10) **Podsúvahová evidencia:**

- a) VVI vedie podsúvahovú evidenciu, ktorá podlieha inventarizácii.
- b) Sem patria napríklad inventúra kultúrnych národných pamiatok¹, drobného hmotného a nehmotného majetku účtovaného do nákladov a používaného a vedeného v operatívnej evidencii, odpísaných pohľadávok, zvereného majetku do užívania, prenajatého majetku, pohľadávok/záväzkov z hroziacich súdnych sporov, daňovej straty, práv z poisťných zmlúv, majetku a záväzkov zabezpečených záložným právom a podmienených záväzkov.

Článok VI

Inventarizačný zápis a vysporiadanie rozdielov

- (1) Inventarizačný zápis je účtovný záznam, ktorým sa preukazuje vecná správnosť účtovníctva a obsahuje údaje v rozsahu § 30 Zákona o účtovníctve.
- (2) Inventarizačný zápis musí obsahovať výsledky porovnania skutočného stavu so stavom účtovným a vyčíslenie inventarizačných rozdielov (manká, prebytky, škody), a to aj v prípade nulového rozdielu.
- (3) Inventarizačná komisia navrhne spôsob vysporiadania inventarizačného rozdielu, prípadné chýbajúce účtovanie obstarania dlhodobého majetku alebo ekonomického užívania (v prípade prenájmu na podsúvahe) s preukázaním dokladmi a doučtovaním rozdielu.
- (4) Inventarizačná komisia tiež rozhodne o vymáhaní manka a o spôsobe náhrad škôd zistených inventarizáciou (podnet na škodovú komisiu).

Článok VII

Účtovanie inventúrnych rozdielov a opráv chýb

- (1) Ku dňu účtovnej závierky musí byť zabezpečená zhoda účtovného stavu so skutočnosťou. Tento súlad sa dosiahne zaúčtovaním inventarizačných rozdielov v zmysle § 8 ods. 3 Zákona o účtovníctve.
- (2) **Chyby v účtovaní nie sú inventarizačné rozdiely.** Pri zistení rozdielov spôsobených nesprávnym účtovaním sa vytvorí nový účtovný zápis na základe opravného účtovného dokladu.
- (3) Oprava nevýznamných chýb minulého obdobia sa účtuje ako oprava bežného účtovného obdobia na príslušných účtoch nákladov a výnosov v súlade s § 8 ods. 2 opatrenia o postupoch účtovania.
- (4) Významné opravy chýb nákladov a výnosov minulých účtovných období sa účtujú na účte 428 – Nevysporiadaný výsledok hospodárenia minulých rokov.
- (5) **Hranica významnosti** pre účely opráv chýb je stanovená vo výške **2 % z celkových aktív** z predchádzajúceho účtovného obdobia.
- (6) Účtovanie inventúrnych rozdielov sa vykonáva podľa nasledujúcej tabuľky:

Opis účtovného prípadu	Účtovací predpis
------------------------	------------------

¹ Metodické usmernenie z 23. júla 2015 č. MF/017827/2015-31 o účtovaní nehnuteľných kultúrnych pamiatok

Por. čís.		MD	D
Inventúrne rozdiely na materiáli, tovare (účtovanie spôsobom B) ku dňu účtovnej závierky			
1.	Manko	548	501, 504
2.	Prebytok (vzniknutý chybným účtovaním, inventarizačný prebytok)	112, 132	649
Inventúrne rozdiely na materiáli, tovare (účtovanie spôsobom A) ku dňu účtovnej závierky			
1.	Manko	548	112, 132
2.	Prebytok (vzniknutý chybným účtovaním, inventarizačný prebytok)	112, 132	649
Manko na hmotnom dlhodobom majetku ku dňu účtovnej závierky			
1.	Zostatková hodnota hmotného dlhodobého majetku	548	08x
2.	Vyradenie hmotného dlhodobého majetku	08x	02x
Zrušenie obstarávania dlhodobého majetku			
1.	V dôsledku spôsobenej škody	548	04x
2.	Na základe rozhodnutia účtovnej jednotky	549	04x
Nájdenný neodpisovaný dlhodobý majetok			
1.	Pozemok ocenený v čase jeho nadobudnutia	031	411
Manko v pokladni			
1.	Pohľadávka voči hmotne zodpovednej osobe	335, 378	211

Článok VIII

Prílohy smernice a ich záväznosť

- (1) Neoddeliteľnou súčasťou tejto smernice sú nasledovné záväzné prílohy, ktoré slúžia na jednotné vykonávanie inventarizácie majetku a záväzkov:
  - a) Príloha č. 1: Pokyn k inventarizácii (s menovaním komisií a termínmi).
  - b) Príloha č. 2: Harmonogram inventarizácie.
  - c) Príloha č. 3: Inventúrny súpis (všeobecný vzor).
  - d) Príloha č. 4: Inventarizačný zápis.
  - e) Príloha č. 5: Vyhlásenie o hmotnej zodpovednosti.
  - f) Príloha č. 6: Dohoda o hmotnej zodpovednosti.
  - g) Príloha č.7: Inventúrny súpis – špecializované vzory (DHM, Zásoby, Pohľadávky, Ceniny, Hotovosť, Záväzky a iné záväzky).
- (2) Všetky formuláre a vzory uvedené v prílohách sú **záväzným podkladom** pre riadne preukázanie vykonanej fyzickej a dokladovej inventúry.

Článok IX

Záverečné ustanovenia

- (1) Správna rada organizácie schválila túto smernicu dňa 19. 3. 2026 po predchádzajúcom vyjadrení Dozornej rady organizácie formou per rollam od 12. 3. do 18. 3. 2026 a predchádzajúcom vyjadrení Vedeckej rady organizácie zo dňa 18. 3. 2026.
- (2) Táto smernica nadobúda účinnosť deň po jeho zverejnení na webovom sídle organizácie.

PhDr. Slavomír Michálek, DrSc.
predseda Správnej rady Historického ústavu SAV, v. v. i.